

Større prisudsving truer pressede landmænd

Udviklingen i korn- og svinepriser er i modsætning til førhen nu overladt til markedskræfterne. Det betyder, at der nærmest bliver udmattelseskrig mellem de svage svineproducenter i ind- og udland om, hvem der kan holde sig på benene i længst tid

■ Landbrug

AF BJARNE BANG

Landmændene er nødt til at udvide deres risikostyring, hvis de vil sikre deres bedrifter. Erhvervets egne økonomer afsliver nemlig nu med en ny analyse en af de helt grundlæggende doktriner, som langt de fleste danske svineproducenter har indrettet deres virksomheder efter i årevis.

I modsætning til, hvad mange landmænd og eksperter i landbrugsorganisationer og -virksomheder

samt finanssektoren ellers tror, er der ikke længere en nogen sammenhæng mellem prisen på korn og svinekød. Og den kommer heller ikke igen, viser analysen.

Det kan skubbe yderligere til nogle af de omkring 1100 danske landbrug, der ifølge en ny undersøgelse alene lever på bankens nåde.

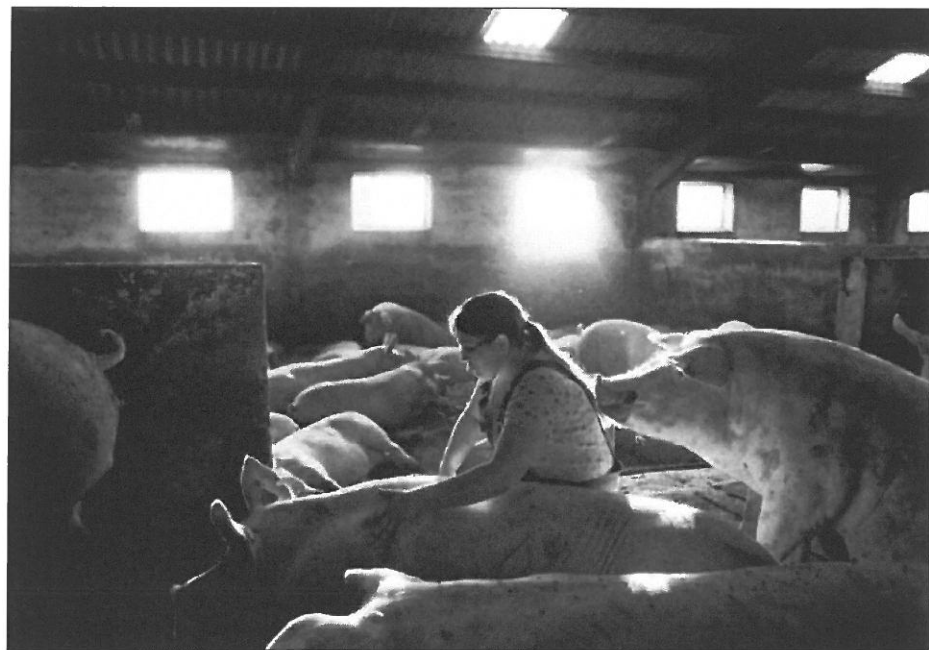
På den hårde måde

De større prisudsving presser nemlig landmændenes økonomi, og det stiller større krav til opbygning af et finansielt beredskab i form af bedre likviditet og en større kapitalbuffer.

»Landmændene kunne i mange år, når bytteforholdet mellem omkostningerne til foderkorn og betalingen på deres slagtesvin ændrede sig, låne sig tilbage og vente på, at det politisk blev genoprettet ved hjælp af EU-ordninger. Nu må pristilpasningen ske på den hårde måde via en begrænsning af udbuddet – hvilket vil sige, at landmænd må forlade erhvervet,« siger Klaus Kaiser, erhvervsøkonomisk chef i Videncentret for Landbrug.

Hans afdeling af Dansk Landbrugsrådgivning har analyseret sammenhængen mellem hvede og svinekød, og analysen viser, at sammenhængen mellem prisen på hvede og svinekød siden midten af 1990'erne er brudt ned.

Tidligere har kødprisen fulgt udviklingen på hvede, fordi der foregik en politisk styring af priserne, og fordi korn er en væsent-

Prisudsving presser landmændenes økonomi, og det stiller større krav til opbygning af et finansielt beredskab i form af bedre likviditet og en større kapitalbuffer. Arkivfoto: Lærke Posselt/Polfoto

lig del af foderomkostningen og dermed den samlede produktionsomkostning på fremstilling af svinekød.

»Mange agerer stadig, som om der var en direkte sammenhæng, men faktisk tager det nu meget længere tid at genoprette bytteforholdet, og det giver landmændene langt flere kvaler end tidligere. Når hvedepriisen tidligere ændrede sig, tog det et halvt år, før halvdelen af bytteforholdet var genoprettet.

Nu tager det 15 måneder, fordi markederne er blevet liberaliseret. Det påvirker to af de vigtigste poster i svineproducentens regnskab, og længere perioder med markante afvigelser i forholdet mellem landmandens indkøbs- og salgspriser stiller

store krav til det finansielle beredskab og fokus på risikostyring, hvis budgetterne skal holdes, og tab skal undgås.

Når udviklingen i korn- og svinepris er overladt til markedskræfterne, så bliver der nærmest en udmattelseskrig mellem svineproducenterne i ind- og udland om, hvem der på trods af ubalancerne kan holde sig på benene i længst tid. De finansielt stærkeste og mest effektive får så gevinst, når udbuddet af svinekød falder, og prisen stiger,« fastslår Klaus Kaiser.

Han siger, at svineproducenterne har forholdsvis nemt ved at dække deres foderindkøb af. Helt lavpraktisk kan de sikre sig ved at købe korn til levering mere

end et år ud i fremtiden. Den største sikkerhed har de svineproducenter, som er selvforsynende med korn, og med en gennemsnitlig selvforsyningsgrad på 60 pct. er der mange, som i høj grad er afhængige af indkøbt korn.

Savner instrumenter

Mulighederne for at sikre sig ved at afdække salgspriserne er derimod relativt begrænsede.

»Set fra primærsiden, så savner vi instrumenter, der kan afdække prisrisikoen på svinekød,« siger Klaus Kaiser, der opfordrer slagterierne til at kigge nærmere på dette område.

Videncentret for Landbrug fremlagde på landbrugets økonomikongres

for nylig en undersøgelse, som viser, at en tredjedel af de omkring 12.000 heltidslandbrug har det rigtig svært økonomisk, og omkring 1100 af dem har det så slemt, at de lever på bankernes nåde – bl.a. fordi tabet ved at lukke dem er større end ved at holde liv i dem.

Klaus Kaiser understreger, at en del af disse landbrug, som omgående ville falde ned i hullet, hvis ikke bankerne holdt hånden under dem, kan reddes. Men det kræver en hurtig turnaround.

Og det kræver også, at der gøres en bevidst indsats for at håndtere den nye erkendelse, som må følge af videncentrets analyse.